

TUSSENTIJDSE RAPPORTAGE
'STRATEGISCH PLAN GELETTERDHEID'
JULI 2018

Rapport van projectleider Sara Jaminé

Aangesteld bij het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs

6 juli 2018

INHOUD

Situering ‘Strategisch plan geletterdheid’	3
Dit rapport.....	4
Stand van zaken	5
Strategisch Plan Geletterdheid – acties en engagementen	5
Strategisch Plan Geletterdheid – monitor.....	7
Trefdag Geletterdheid – Leren vergroot kansen.....	7
Week van de Geletterdheid – Wie niet mee is, is gezien.....	8
Communicatie Strategisch Plan Geletterdheid	9
Structureel overleg Strategisch Plan Geletterdheid.....	9
Samenwerking e-inclusie	9
Studiedagen, Conferentie en werkgroepen	10
Bijlage.....	10

1 op 7 volwassenen in Vlaanderen (PIAAC) kampt nog steeds met uitdagingen om goed te kunnen functioneren en participeren in de maatschappij, omdat ze **laaggeletterd** zijn. Ze hebben onvoldoende sterke taal-, reken- en/of ICT-vaardigheden om zelfzeker en zelfredzaam te zijn in het dagelijkse leven en op de arbeidsmarkt.

Geletterdheid omschrijven we als:

" de competenties om informatie te verwerven, te verwerken en gericht te gebruiken. Dit betekent met

1. taal,
2. cijfers en grafische gegevens kunnen omgaan
3. en gebruik kunnen maken van ICT.

Geletterd zijn is belangrijk om zelfstandig te functioneren en participeren in de samenleving en nodig om zich persoonlijk te kunnen ontwikkelen en bij te kunnen leren."

Bron: Stuurgroep van het Plan Geletterdheid Verhogen, 27 februari 2013

In 2005 heeft de Vlaamse overheid er de eerste keer voor gekozen om het Vlaamse geletterdheidsbeleid te bundelen onder een Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen. Verschillende beleidsdomeinen en partners uit de praktijk werden betrokken om samen doelstellingen en acties uit te tekenen. In 2012 werd een tweede Plan geschreven, hierin werden nog meer beleidsdomeinen en partners betrokken.

In 2017 werd het **derde Strategisch Plan Geletterdheid 2017-2024** opgemaakt door middel van een uitgebreid **participatief proces**. Hierbij werd rekening gehouden met:

- de evaluatie van het Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 2012-2016,
- het Wetenschappelijk syntheseverslag (CTO, 2017),
- een cursistenbevraging bij de Centra voor Basiseducatie
- workshops met alle partners van het Plan om tot inhoud en prioriteiten te komen
- enkele feedbackrondes.

Op 15 september 2017 keurde de Vlaamse Regering dit Strategisch Plan met **vijf strategische doelstellingen**, goed:

1. We zorgen voor een significante toename van het aantal **jongeren** dat het secundair onderwijs verlaat met voldoende geletterdheidscompetenties, opdat zij zelfstandig kunnen functioneren en participeren in de samenleving en zich persoonlijk kunnen ontwikkelen en bijleren;
2. We zetten in op het verhogen van geletterdheid binnen de **familieomgeving** om het doorgeven van laaggeletterdheid van generatie op generatie te doorbreken;
3. We versterken de geletterdheidscompetenties van **werkzoekenden en werkenden** in het kader van hun beroepsopleiding, hun traject naar werk of binnen hun tewerkstelling, om de kans op het vinden en behouden van werk te verhogen en bij te blijven met de evoluties op de arbeidsmarkt;

4. We versterken geletterdheidscompetenties **van mensen in armoede**, om hun kansen te vergroten om uit de armoede te geraken en hun participatie aan de samenleving te verhogen;
5. We zetten in op het verhogen van de **digitale geletterdheid** van jongeren en volwassenen, opdat zij meekunnen in de snel digitaliserende maatschappij.

DIT RAPPORT

De tussentijdse rapportage geeft een overzicht van de **werkzaamheden van de projectleider** van het Strategisch Plan Geletterdheid. Het geeft weer waar de projectleider het afgelopen halfjaar (februari '18 tot en met juli '18) mee bezig is geweest. Dit rapport volgt op de tussentijdse rapportage van januari 2018.

Hierna zal toelichting worden gegeven bij:

- Strategisch Plan Geletterdheid – Acties en engagementen
- Strategisch Plan Geletterdheid – Monitor
- Trefdag geletterdheid – Leren vergroot kansen
- Week van de Geletterdheid – Wie niet mee is, is gezien
- Communicatie Strategisch Plan Geletterdheid
- Structureel overleg Strategisch Plan Geletterdheid
- Samenwerking e-inclusie
- Studiedagen, conferentie en werkgroepen

STAND VAN ZAKEN

STRATEGISCH PLAN GELETTERDHEID – ACTIES EN ENGAGEMENTEN

In het najaar van 2017 werden de eerste stappen gezet om tot **acties en engagementen** te komen onder het Strategische Plan Geletterdheid. Er werd een breed participatief proces opgezet om een antwoord te bieden op de beleidsaanbevelingen van de 'evaluatie Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen 2012-2016':

- Eigenaarschap creëren bij alle stakeholders
- Streven naar een structurele duurzame aanpak
- Trekkerschap bepalen.

De projectleider, samen met het departement Onderwijs en Vorming en de projectmedewerker geletterdheid van Vocvo, zijn bij **alle partners**, oude en nieuwe, **van het plan bilateraal op gesprek** gegaan om engagementen te bepalen.

Aanvullend op het overzicht uit de vorige Tussentijds rapportage (januari 2018):

<u>Datum</u>	<u>Partner(s)</u>
14 februari	Marjolein Rammelaere – Algemeen coördinator onderwijs aan gedetineerden, Vocvo
9 maart	Emmelien Byl - VLORA
15 maart 12 juni	Vlaamse Ouderenraad
16 maart 8 juni	Pedagogische begeleidingsdiensten Secundair onderwijs
21 maart	Projectgroep Geletterdheid – pedagogische begeleidingsdiensten volwassenenonderwijs
27 maart	Ludwig Willaert en Fanny Grooten - Brussels Plan Geletterdheid
20 april	Liesbet Vermandere en Joeri Deryckere – Dep. Onderwijs en Vorming, Volwassenenonderwijs
27 april	Tine Rommens – Kind en Gezin
9 mei	Elien Gillaerts, Andy Demeulenaere, Hannes Vanhaverbeke, Bea Elskens – Dep. Cultuur, Kenniscentrum Mediawijs, Cultuurconnect en Socius

De resultaten van de bilaterale gesprekken werden begin voorjaar '18 (tussen januari en februari) een eerste keer gebundeld. Dit resulteerde in een **overzicht van een 10-tal acties waaronder de verschillende partners, samen of alleen, engagements opnemen**. Dit voorstel werd nog sterk bijgeschaafd doorheen een **lang consultatieproces**:

<u>23 januari</u>	– Save the date verstuurd voor rondetafelgesprekken met de partners
<u>4 maart</u>	– Eerste versie van de acties en engagements werd naar de partners verstuurd ter voorbereiding van de rondetafels
<u>22 maart</u>	<p>– Rondetafelgesprekken</p> <p>Voormiddag: de partners die werken aan de thema's 'werk' en 'ICT' werden uitgenodigd om feedback te geven op de engagements die onder hun naam werden neergeschreven.</p> <p>Aanwezigen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Peter Neiryndck, VVSG (Diversity), • Els Van de Walle, VDAB, • Dirk Boeken, Linc vzw • Andy Demeulenaere, Mediawijs • Steven Van den Eynde, Federatie Centra voor Basiseducatie • Karolien Van Goidsenhoven, Federatie Centra voor Basiseducatie • Stefan Paredis, Federatie Centra voor Basiseducatie • Hannes Vanhaverbeke, Cultuurconnect <p>Namiddag: de partners die werken aan de thema's 'ouders', 'mensen in armoede' en 'mensen met een migratieachtergrond' werden uitgenodigd om feedback te geven op de engagements die onder hun naam werden neergeschreven.</p> <p>Aanwezigen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Marlies Stubbe, departement Kanselarij en Bestuur, Commissie Integratiebeleid • Christine Debaene, Agentschap Binnenlands Bestuur • Shirley Ovaere, VVSG • Katrien Van den Bergh, Agentschap Integratie en Inburgering • Sandy Reinenberg, Atlas • Nathalie De Bleekere, departement Onderwijs en Vorming • Eva Van Herck, Atlas • Nele Schroyen, Netwerk tegen Armoede • Theo Kuppens, VCOV • Marc Pauwels, VCOV • Inge Van Acker, VOCVO • Karolien Van Goidsenhoven, Federatie Centra voor Basiseducatie • Stefan Paredis, Federatie Centra voor Basiseducatie • Ann Staes, KOOGO • Iris van Schoorisse, GO! ouders
<u>7 mei</u>	– De partners ontwerpen een vernieuwde versie van de acties en engagements. Ze kregen tot 25 mei om voor een laatste keer feedback te formuleren.
<u>1 juni</u>	– Verwerking van de feedback die partners hebben doorgestuurd.
<u>8 juni</u>	– Feedback van de pedagogische begeleidingsdiensten van het secundair onderwijs.
<u>19 juni</u>	– Definitieve versie van de acties en engagements werd naar de verschillende beleidsdomeinen en partners gestuurd. (Zie bijlage 1)

Ten laatste op **3 september** zal de **definitieve versie** naar het kabinet van Onderwijs en Vorming verstuurd worden.

STRATEGISCH PLAN GELETTERDHEID – MONITOR

Een **monitoringsysteem** is noodzakelijk om een **doeltreffende en efficiënte evaluatie** van het Strategisch Plan Geletterdheid 2017-2024 mogelijk te maken. Er is voor gekozen om een monitor op te bouwen aan de hand van:

- 1. Streefdoelen:** deze werden al in het Strategisch Plan Geletterdheid zelf naar voren geschoven en zijn meestal cijfergegevens uit grote nationale en internationale onderzoeken zoals PIAAC, PISA,...Bv. Aantal laaggeletterden in Vlaanderen volgens PIAAC.
- 2. Algemene indicatoren:** dit zijn cijfergegevens die uit de eigen databanken van de Vlaamse Overheid kunnen gegenereerd worden, die wel een indicatie kunnen geven over de laaggeletterdheid in Vlaanderen, maar die niet rechtstreeks als een effect kunnen gekoppeld worden aan de acties uit het Plan. Bv. Aantal leerlingen SO die het leerplichtonderwijs verlaten zonder kwalificatie.
- 3. Outputindicatoren:** per actie en per engagement werden indicatoren opgesteld. Bv. Aantal deelnemers aan een specifiek opleidingsaanbod

Het monitoringsysteem wordt op dit moment nog scherpgesteld. Een eerste voorzet ligt nu voor bij de partners van het Plan voor feedback.

We stellen voor om de algemene en **outputindicatoren** doorheen de looptijd van het Plan Geletterdheid (2017-2024) **drie keer te bevragen**:

- najaar 2018 (nulmeting)
- voorjaar 2021
- najaar 2023

Voor de streefdoelen zijn we afhankelijk van de timing waarmee de resultaten van de nationale en internationale onderzoeken worden aangeleverd.

In september '18 bereidt het departement Onderwijs en Vorming, in samenwerking met de planleider, een **meetplan** voor. In dit meetplan zal worden opgenomen wie op welk moment welke gegevens moet aanleveren. Daarnaast zal hierin ook worden aangegeven hoe deze gegevens verwerkt zullen worden.

Ten laatste op **3 september** zal het **monitoringsysteem**, samen met de definitieve versie van de acties en engagementen, naar het kabinet van Onderwijs en Vorming verstuurd worden.

TREFDAG GELETTERDHEID – LEREN VERGROOT KANSEN

In januari '18 werd de keuze gemaakt **om jaarlijks een trefdag** te organiseren in het kader van het Strategisch Plan Geletterdheid. Deze trefdag wordt georganiseerd **door Vocvo en het departement Onderwijs en Vorming**, in samenwerking met partners. De projectleider heeft hierin een trekkende rol.

Op 18 mei 2018 vond de eerste **trefdag geletterdheid plaats: 'Leren vergroot kansen!'**. Deze stond, in navolging van de 'Week van de Geletterdheid 2017', in het

teken van het **versterken van laaggeletterde volwassenen in armoede**. Hiervoor werkten ze nauw samen met o.a. het Netwerk tegen armoede, Welzijnsschakels en de Federatie Centra voor Basiseducatie.

De trefdag was succesvol met honderd inschrijvingen. De deelnemers kwamen voornamelijk uit Centra voor Volwassenenonderwijs en Centra voor Basiseducatie. Voor de inhoudelijke invulling van de studiedag werd voornamelijk beroep gedaan op medewerkers en ervaringsdeskundigen uit de welzijnsschakels, het Netwerk tegen armoede en enkele samenwerkingsverbanden tussen Centra voor Basiseducatie en een armoedeorganisatie.

WEEK VAN DE GELETTERDHEID – WIE NIET MEE IS, IS GEZIEN

Zoals reeds vermeld in de tussentijdse rapportage van januari '18 staat de **Week van de Geletterdheid 2018 én 2019 in het teken van ouders**. Want werken aan de geletterdheidsvaardigheden van ouders versterkt hen én hun kinderen.

Tijdens de Week van de Geletterdheid 2018 vragen we, onder het motto **'Wie niet mee is, is gezien'**, aandacht voor geletterdheid bij **toeleiders die werken met ouders**. In samenwerking met **Kind en Gezin en de Gezinsbond**, en de vaste partners van de Week van de Geletterdheid (departement Onderwijs en Vorming, Netwerk Basiseducatie, Linc vzw, Wablieft en Vocvo), werd **een [themapagina op expoo.be](http://expoo.be) ontwikkeld**. Deze themapagina bestaat uit enkele tips en tricks, inspirerende voorbeelden, motiverende getuigenissen, een infographic, een herkenningwijzer, etc. Daarnaast zullen er in het **voorjaar van 2019 drie studiedagen** worden georganiseerd. Op deze studiedagen willen we de educatieve sector samenbrengen met toeleiders die werken met ouders (opvoedingsondersteuners, medewerkers van kinderopvang,...) om te leren over geletterdheid, goede praktijken uit te wisselen en elkaar beter te leren kennen en aan uitwisseling te doen. Deze studiedagen zullen doorgaan op:

- vrijdag 8 februari voormiddag (9u30-14u), in Gent
- vrijdag 22 maart voormiddag (9u30-14u), in Hasselt/Genk
- vrijdag 26 april voormiddag (9u30-14u), in Brussel

Daarnaast werden in het voorjaar van 2018 al eerste contacten gelegd om **de campagne van 2019-2020** vorm te geven. Er vonden verkennende gesprekken plaats met Klasse om te zien of een samenwerking mogelijk is.

In deze campagne willen we **kleuter- en lagere scholen** ertoe aanzetten een 'geletterde school' te worden naar ouders toe. We willen sensibiliseren bij medewerkers van basisscholen over de

problematiek van laaggeletterdheid, hoe deze problematiek te herkennen valt, welke acties zij kunnen ondernemen om meer toegankelijk te zijn, welke ondersteuning ze op hun school kunnen bieden voor ouders en waarnaar ze ouders kunnen doorverwijzen.

COMMUNICATIE STRATEGISCH PLAN GELETTERDHEID

Maandelijks wordt er een **nieuwsbrief** geletterdheid verstuurd naar alle partners en geïnteresseerden om de werkzaamheden, resultaten en achtergrondinformatie van het Plan Geletterdheid te verspreiden. Hierin verschijnen onder meer: onderzoeken over geletterdheid, aankondigingen voor interessante studiedagen, een stand van zaken over het Plan Geletterdheid,...

Ook de **facebookpagina** van het Plan Geletterdheid wordt systematisch door de communicatiemedewerker van het Plan aangevuld en up-to-date gehouden. De pagina wordt intensief gebruikt en geraadpleegd.

Nieuwe website

Zoals aangegeven in de tussentijdse rapportage van januari 2018 zal de nieuwe website van het Plan Geletterdheid een plaats krijgen binnen de website van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming. Deze webpagina zal worden **gelanceerd begin november 2018**, wanneer ook het Plan Geletterdheid met zijn acties en engagementen zal worden voorgesteld aan het brede publiek.

In het voorjaar van 2018 werd de **inhoud** voor deze website opgemaakt door de projectleider, de medewerker geletterdheid van Vocvo en de medewerker van het departement Onderwijs en Vorming verantwoordelijk voor geletterdheid.

STRUCTUREEL OVERLEG STRATEGISCH PLAN GELETTERDHEID

Om goede afstemming mogelijk te maken tussen de kernpartners van het Strategisch Plan Geletterdheid (departement Onderwijs en Vorming, Netwerk Basiseducatie en Vocvo) roept de projectleider **maandelijks het structureel overleg** samen. Tijdens dit overleg worden eerste voorstellen bekeken en besproken, alvorens deze naar alle partners van het Plan worden doorgestuurd ter goedkeuring. Daarnaast neemt deze groep beslissingen over het plan van aanpak en de manier van werken.

Het structureel overleg kwam samen op:

dinsdag 23 januari
vrijdag 23 februari
donderdag 22 maart (rondetafelgesprekken)
maandag 23 april
woensdag 23 mei
donderdag 14 juni

SAMENWERKING E-INCLUSIE

Op donderdag 7 juni lanceerden **kenniscentrum Mediawijs samen met VVSG de 'expertengroep e-inclusie'**. Deze expertengroep heeft als doel:

- ervaringen delen met betrekking tot e-inclusie op (boven)lokaal niveau: steden, gemeenten en organisaties getuigen, demonstreren, wisselen uit over hun projecten
- goede praktijken en initiatieven op vlak van e-inclusie detecteren en ontsluiten (onder meer via de website e-inclusie.be)
- communicatie en verkenning van tools en mogelijkheid tot het geven van input en feedback
- op vraag: opzetten van specifieke gezamenlijke initiatieven

De projectleider neemt actief deel aan deze expertengroep.

STUDIEDAGEN, CONFERENTIE EN WERKGROEPEN

De projectleider gaat geregeld naar **studiedagen** omdat leren en verder professionaliseren essentieel zijn voor een goede uitvoering van haar taken.

Datum	Onderwerp
19 januari	Slotconferentie GOAL
31 januari	Studiedag project oefenkansen - ouderkoepels
5 februari	Heerlijk-Helder-dag
20 februari	Studiedag ouders en geletterdheid - Brusselleer
9 maart	Onderzoeksresultaten PIRLS - Vlhora
25 mei	Amif-uitwisseldag

Op 8 februari gaf de projectleider samen met de coördinator van de pedagogische begeleidingsdienst van Vocvo een **workshop** over het Plan geletterdheid en g-krachtige didactiek op **de Velov-conferentie**.

De projectleider zetelt ook in een aantal **werkgroepen of adviesraden**:

- Horizontaal Permanent Armoede overleg – HPAO
- Expertengroep e-inclusie
- Platform Onderwijs Nederlands en Nederlands als Tweede Taal - TaalUnie

BIJLAGE

Bijlage 1: 20180706_Strategisch Plan Geletterdheid_acties en engagementen

Bijlage 2: 20180706_Strategisch Plan Geletterdheid_monitoring